

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საჯარო სამართლის იურიდიული პირი
გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქ.თბილისი, დავით აღმაშენებლის გამზ. №150 ტელ.: +995 32 243 95 03; ფაქსი: +995 32 243 95 02

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა

N 68/ს
06/02/2023

68-21-4-202302061629

ქ. თბილისში, ფონიჭალის მიმდებარედ, შპს „გეო ენერჯის“ ფეროშენადნობის საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე სკოპინგის დასკვნის გაცემის შესახებ

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-9 მუხლის და ამავე კოდექსის I დანართის მე-5 პუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. გაცეს, ქ. თბილისში შპს „გეო ენერჯის“ ფეროშენადნობის საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე სკოპინგის დასკვნა N1;
2. შპს „გეო ენერჯი“ ვალდებულია გზშ-ის ანგარიშის მომზადება უზრუნველყოს N1 სკოპინგის დასკვნის შესაბამისად;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „გეო ენერჯის“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „გეო ენერჯის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. ბრძანების ძალაში შესვლიდან 5 დღის ვადაში სკოპინგის დასკვნა განთავსდეს სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე და კრწანისის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

თამარ ფიცხელაური

თ. ფიცხელაური

სააგენტოს უფროსი
სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

სკოპინგის დასკვნა N 1

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: ფეროშენადნობების საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „გეო ენერჯი“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თბილისი, რუსთავის გზატკეცილი N68 ა;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 14.12.2022;

სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი: შპს „გამა კონსალტინგი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შპს „გეო ენერჯის“ (ს/კ- 405323001) მიერ, წარმოდგენილ იქნა - ქ. თბილისში, ფეროშენადნობების საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქ. თბილისში, რუსთავის გზატკეცილი N 68ა-ში, შპს „გეო ენერჯის“ საკუთრებაში არსებულ (18 000 მ² ფართობის) არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 01.18.13.033.139; GPS კოორდინატები: X- 492294.87; Y- 4609453.22). საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ განთავსებულია სხვადასხვა ფუნქციური დატვირთვის მქონე საწარმოო ობიექტები, მათ შორის ასფალტ-ბეტონისა და რკინა-ბეტონის საწარმოები და სხვ. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი მდ. მტკვარი საპროექტო ტერიტორიიდან დაშორებულია 2100 მეტრით. ხოლო, უახლოესი დასახლებული პუნქტი მდებარეობს 200 მეტრის დაშორებით. საკადასტრო კოდების ელექტრონული გადამოწმებით დგინდება, რომ საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო საზღვარსა (ს/კ 01.18.13.033.139) და უახლოეს დასახლებულ პუნქტს შორის მანძილი დაახლოებით 90 მ-ს შეადგენს, შესაბამისად, აღნიშნული საკითხი გზშ-ის ეტაპზე დასაზუსტებელია.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია პროექტის განხორციელების ალტერნატიული ვარიანტები. მათ შორის, წარმოდგენილია უმოქმედობის ალტერნატივა, საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობისა და ტექნოლოგიური ალტერნატივების შესახებ ინფორმაცია. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილ იქნა წარმოებული პროდუქციის საჭიროებისა და პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი დადებითი სოციალურ-ეკონომიკური საკითხების გათვალისწინებით. ტექნოლოგიური ალტერნატივებიდან, გარემოსდაცვითი და ეკონომიკური თვალსაზრისით უპირატესობა მიენიჭა წარმოების პროცესში ელექტრორკალური სადნობი ღუმელის გამოყენებას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ფეროშენადნობების საწარმოს ტერიტორიის შერჩევას განხილული იქნა ალტერნატივა 1 და 2, რომელთა

ურთიერთშედარების საფუძველზე და სხვადასხვა ფაქტორების, მათ შორის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხების გათვალისწინებით, უპირატესობა მიენიჭა პირველ ალტერნატიულ ვარიანტს, რომელიც გულისხმობს, ფეროშენადნობების საწარმოს მოწყობას, არსებულ 18 000 მ² ფართობის მქონე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე, საიდანაც უშუალოდ ფეროშენადნობების საწარმოს მიზნებისთვის გამოყენებული იქნება დაახლოებით 2,447 მ² ფართობის მქონე ტერიტორიაზე განთავსებული ძველი შენობა-ნაგებობა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოში იგეგმება ერთი 7 მგვტ სიმძლავრის ღუმელის მონტაჟი. საწარმო იმუშავებს წელიწადში 365 დღე, 24 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ელექტრორკალური ღუმელის წარმადობა იქნება 0.97 ტ/სთ, ხოლო სამუშაო საათების რაოდენობა წელიწადში შეადგენს 8760 საათს. ამასთან, სკოპინგის ანგარიშში საწარმოს ძირითადი მონაცემების შესახებ წარმოდგენილი ცხრილის მიხედვით საწარმოს წლიური წარმადობა იქნება 8 400 ტ. **მოცემული გარემოების გათვალისწინებით, საწარმოს საპროექტო წარმადობის შესახებ ინფორმაცია გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას.**

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია სილიკომანგანუმის მისაღებად საჭირო ნედლეულის მიახლოებითი რაოდენობების შესახებ. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საწარმო წლის განმავლობაში მოიხმარს 19 320 ტ მანგანუმის მადნის კონცენტრატს, 3780 ტ კოქსს, 1008 ტ კირქვას, 420 კგ კვარციტს, 420 კგ რკინის ბურბუშელასა და 252 კგ ელექტროდის მასას. საწარმოს ძირითადი ნედლეულით, მანგანუმის მადნის კონცენტრატით მომარაგება დაგეგმილია, როგორც ჭიათურის საბადოდან, ისე საზღვარგარეთის ქვეყნებიდან. **მნიშვნელოვანია, გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტდეს ასევე სხვა სახეობის ნედლეულით საწარმოს მომარაგების საკითხი.** წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ნედლეულისა და პროდუქციის ტრანსპორტირებისთვის დღიურად დაგეგმილია 4-5 სატრანსპორტო ოპერაციის განხორციელება. ნედლეულით მომარაგებისა და მზა პროდუქციის რეალიზაციის მიზნით სატრანსპორტო ოპერაციების შესრულება შესაძლებელია როგორც სარკინიგზო, ასევე საავტომობილო ტრანსპორტით.

საპროექტო ტერიტორიაზე მოსაწყობი ძირითადი ინფრასტრუქტურული ობიექტებია: ნედლეულის საწყობი; სასწორი; კაზმის ბუნკერები; სკიპი კაზმის მიწოდებისათვის; 7 მგვტ სიმძლავრის ელექტრორკალური ღუმელი; წიდის მიმღები ორმო; აირმტვერნარევის გამწმენდი - ორსაფეხურიანი (ციკლონი და სახელოებიანი ფილტრები) სისტემა; სამსხვრევი 25 ტ/სთ; ტრანსფორმატორი; ტექნიკური დანიშნულების წყლის რეზერვუარი; მექანიკური საამქრო; აირგამწმენდი უბანი; ლაბორატორია; მუშათა საყოფაცხოვრებო სათავსები; სამედიცინო პუნქტი; მზა პროდუქციის საწყობი.

ტექნოლოგიური ციკლის შესაბამისად ფეროშენადნობის (ფეროსილიკომანგანუმი) წარმოება, მანგანუმის მადნის კონცენტრატის და საკაზმე კომპონენტების საწარმოში შეტანით იწყება. შემოსული ნედლეული განთავსებული იქნება საწარმოო შენობაში. ნედლეული, საწყისი ბუნკერიდან კონვეიერით მიეწოდება მთავარ ბუნკერებს, რის

შემდგომად ასაწონ ბუნკერებში შერეული და აწონილი იყრება მთავარ კონვეიერზე. შემდგომში, შერეული კაზმი კონვეიერის საშუალებით ჩაიყრება ბუნკერებში, რომელიც დაიცვლება ღუმელის თავზე განლაგებულ ბუნკერებში. ბუნკერებიდან კაზმი მილის საშუალებით მოხვდება საპროექტო ღუმელში და დაიწყება დნობის პროცესი. ღუმელებში ჩასატვირთი ნედლეულის მასალების ნატეხების ზომები 5-80 მმ-ის ფარგლებშია და სეპარირებულია წვრილი ფრაქციებისგან. ლითონი ელექტრო ამწეების მეშვეობით შესაბამის ციხეებში ჩამოსხმება, რომელიც გაცივებისა და აწონის შემდეგ მზა პროდუქციის საწყობში გადაიტვირთება. თანმდევი წიდა არხებით (ღარებით) გაედინება შესაბამის ორმოში, საიდანაც ექსკავატორის და თვითმცლელი მანქანების მეშვეობით გადაიტვირთება წიდასაყარზე (საწარმოს ტერიტორიაზე).

ელექტრორკალური სადნობი ღუმელი წარმოადგენს 20 მმ ფურცლოვანი რკინისგან შეკრულ მრგვალ ქვაბისებურ კონსტრუქციას, რომელიც ამოგებულია ცეცხლგამძლე აგურით და სპეციალური პასტით. ღუმელს მოემსახურება ტრანსფორმატორი, რომელიც უზრუნველყოფილი იქნება მაღალი და დაბალი ძაბვის, შესაბამისი ამპერაჟის დენით. საწარმოში ღუმელის და ტრანსფორმატორის გაგრილებისთვის გათვალისწინებულია ბრუნვითი წყალმომარაგების სისტემის მოწყობა. საპროექტო ღუმელი აღჭურვილი იქნება მტვერაირნარევის დამჭერი სისტემით. გაწმენდილი აირმტვერნარევი გაიფრქვევა ატმოსფეროში 22 მეტრი სიმაღლისა და 1.5 მ. დიამეტრი მილის საშუალებით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, წყალი საწარმოში გამოყენებული იქნება სასმელ-სამეურნეო, საწარმოო და სახანძრო მიზნებისთვის. როგორც ტექნიკური, ასევე სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებული იქნება ქ. თბილისის წყალმომარაგების სისტემა. საწარმოო მიზნებისთვის, დაგეგმილია ბრუნვითი წყალმომარაგების სისტემის მოწყობა. საწარმოს ტერიტორიაზე, სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო მიზნებისთვის წყლის საჭირო რაოდენობად განსაზღვრულია - 8 972 მ³/წელ. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლები ჩაეშვება ქ. თბილისის საკანალიზაციო კოლექტორში შპს „ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუნდის“ მიერ გაცემული ტექნიკური პირობების შესაბამისად.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია. ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან, ხმაურის გავრცელებასთან, ნარჩენების (მათ შორის საწარმოო ნარჩენების) არასათანადო მართვასთან, ასევე ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებასთან.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საწარმოს საქმიანობის პროცესში ხმაურის გავრცელება დაკავშირებული იქნება: ტერიტორიაზე ტექნიკის გადაადგილებასთან, ტექნოლოგიური დანადგარებისა და ელექტრო ძრავების ექსპლუატაციასთან. არსებული

ინფორმაციის გათვალისწინებით, ხმაურის გამომწვევი სტაციონარული წყაროები განთავსებული იქნება დახურულ სივრცეში (რკინა-ბეტონის შენობაში). სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, დაგეგმილი საქმიანობის პროცესში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი, თუმცა უახლოესი დასახლებული პუნქტამდე მანძილის გათვალისწინებით აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დასაბუთებას. ამასთან, მნიშვნელოვანია რომ ობიექტიდან მოსალოდნელი ხმაურის დონე შესაბამისობაში იყოს მოქმედ დადგენილებასთან („საცხოვრებელი სახლებისა და საზოგადოებრივი/საჯარო დაწესებულებების შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის ნორმების შესახებ“ 2017 წლის 15 აგვისტოს N398 დადგენილება).

სკოპინგის ანგარიშიდან დგინდება, რომ საწარმოს ექსპლუატაციისას ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფა მოსალოდნელია: ფეროშენადნობის ერთიანი გამწოვი მილიდან, ნედლეულის მიღება-დასაწყობებისა და დანადგარ-მექანიზმების ექსპლუატაციის დროს. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, წინასწარი მონაცემებით მავნე ნივთიერებების მიწისპირა კონცენტრაციების მნიშვნელობები უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან არ გადააჭარბებს კანონით გათვალისწინებულ ნორმებს. აღსანიშნავია, რომ საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ დაახლოებით 60 მეტრში განთავსებულია შპს „სანის“ რკინა-ბეტონის (ს/კ 01.18.13.033.020), ს/ს საგზაო კომპანია „თბილისის“ (65 მ.) (ს/კ 01.18.13.033.032) და შპს „4მ+-ის“ ასფალტ-ბეტონის საწარმოები. გარდა აღნიშნული ობიექტებისა, საპროექტო ტერიტორიას უშუალოდ ესაზღვრება შპს „დათოსა“ და შპს „კლინტექის“, ხოლო მიმდებარედ, შპს „ევრაზ სტილის“, შპს „ჯორჯიან პრინტის“, შპს „ლედას“, და შპს „ნუტრიმაქსის“ საწარმოო ობიექტები. შესაბამისად, გზშ-ის ეტაპზე მნიშვნელოვანია წარმოდგენილ იქნეს საპროექტო არეალში (500 მეტრის რადიუსში) მდებარე ყველა საწარმოსა და ობიექტის საქმიანობის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია და მოხდეს ყველა შესაძლო მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების განსაზღვრა/შეფასება მათ შორის წარმოდგენილ იქნეს დეტალური შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების ჭრილში და განისაზღვროს სათანადო შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებები.

საწარმოს საქმიანობის პროცესში მოსალოდნელია არასახიფათო და სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენები, შპს „თბილსერვის ჯგუფთან“ გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე გატანილი იქნება ქ. თბილისის ნაგავსაყრელზე. სახიფათო ნარჩენები მათ შორის საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე, მტვერდამჭერში დაჭერილი მასა (წლიურად დაახლოებით 2 520 ტ) განთავსდება ბიგ-ბეგებში და დროებით დასაწყობდება სპეციალურად გამოყოფილ სათავსში. მტვრის გადაცემა, შემდგომი მართვის მიზნით, მოხდება ამ საქმიანობაზე შესაბამისი ნებართვის (გადაწყვეტილების) მქონე კომპანიაზე. ექსპლუატაციის პროცესში, წარმოქმნილი წიდა (წლიურად დაახლოებით 15 120 ტ) დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე, საიდანაც შემდგომი გამოყენების მიზნით გატანილი იქნება შპს „გრუპის“ მიერ (კომპანიებს შორის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია თან ახლავს სკოპინგის ანგარიშს). ნარჩენების შესაბამისი კლასიფიკაციის მიზნით (სახიფათო/არასახიფათო) დაგეგმილია წიდისა და მტვრის ნიმუშების ლაბორატორიული კვლევა. მნიშვნელოვანია, გზშ-ის ეტაპზე

დაზუსტდეს ინფორმაცია წილის დასაწყობებისთვის განკუთვნილი ფართობის/ადგილის და მისი საკმარისობის შესახებ. ასევე, ინფორმაცია შემდგომი მართვის კონკრეტული ღონისძიებების შესახებ, კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით, მათ შორის დაზუსტდეს ინფორმაცია წილის კვლავწარმოებაში გამოყენების შესახებ.

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სააგენტოს წარმომადგენლის მიერ, საწარმოს ტერიტორიის დათვალიერების შედეგად გამოვლინდა, რომ ფეროშენადნობების საწარმოს ინფრასტრუქტურა/დანადგარები უკვე მოწყობილია. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააგენტოში წარმოდგენილი დოკუმენტაცია შემდგომი რეაგირების მიზნით გადაგზავნილ იქნა სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე და კრწანისის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე, ინფორმაცია, ასევე გამოქვეყნდა სსიპ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2023 წლის 12 იანვარს. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, შპს „გეო ენერჯის“, შპს „გამა-კონსალტინგისა“ და კრწანისის რაიონის გამგეობის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე ადგილობრივი მოსახლეობის მხრიდან, ყურადღება ძირითადად გამახვილდა პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელ კუმულაციურ ზემოქმედებასა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებაზე. მოსახლეობა და ქ. თბილისის კრწანისის რაიონის გამგეობის წარმომადგენლები დაინტერესდნენ საწარმოს ალტერნატიულ ტერიტორიაზე განთავსების შესაძლებლობით. დამატებით, კრწანისის რაიონის გამგეობის წარმომადგენელმა ხაზი გაუსვა ეკონომიკისა და გარემოსდაცვითი სფეროების ჰარმონიულად განვითარების საკითხის აუცილებლობას და დაინტერესდა ავარიული სიტუაციების დროს გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ. საჯარო განხილვაზე მოსახლეობის გარკვეულმა ნაწილმა პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებით დააფიქსირა წინააღმდეგობრივი (უარყოფითი) პოზიცია კერძოდ, ადგილობრივებს მიაჩნიათ, რომ პროექტის განხორციელება დაკავშირებული იქნება მაცხოვრებლების გარემოსდაცვითი მდგომარეობის გაუარესებასთან. შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენლის განმარტებით, საწარმოს ტერიტორიის შერჩევას განხილული ალტერნატივების შედარების საფუძველზე და სხვადასხვა ფაქტორების, მათ შორის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხების გათვალისწინებით, უპირატესობა მიენიჭა პირველ ალტერნატივას. ამასთან, კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ ისეთი ავარიული სიტუაციების წარმოქმნის შემთხვევაში, როგორცაა: მტვერდამჭერი ფილტრების დაზიანება და ხანძრის წარმოქმნა, გატარდება შესაბამისი პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები მათ შორის, მოხდება ფილტრის ქსოვილის ტომარის გამოცვლა და საწარმოში უწყვეტი მონიტორინგის სისტემის დანერგვა. შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენელმა დამატებით აღნიშნა, რომ

გზმ-ის ეტაპზე მოხდება გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ დაზუსტებული და დეტალური ინფორმაციის მიწოდება მოსახლეობისთვის და დაიგეგმება შესაბამისი პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში წარმოდგენილი იქნა ფონიჭალის მაცხოვრებლებისა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და მედიცინის ფაკულტეტის ეკოლოგიის სტუდენტების მიერ. **ფონიჭალის მაცხოვრებლების მიერ შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა ფეროშენადნობების საწარმოს ალტერნატიულ ტერიტორიაზე განთავსების საჭიროებას.** ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და მედიცინის ფაკულტეტის ეკოლოგიის სტუდენტების შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა პროექტის ალტერნატივების ანალიზის, ბიომრავალფეროვნების კვლევების, ნიადაგზე მოსალოდნელი ზემოქმედებისა და საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი წიდის მართვის საკითხებს.

პროექტთან დაკავშირებით არსებული (როგორც საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული, ისე ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე წერილობით წარმოდგენილი) რელევანტური და საფუძვლიანი შენიშვნები/მოსაზრებები მხედველობაში იქნა მიღებული და აისახა სკოპინგის დასკვნაში (გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალში).

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დადგენილი იქნა საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად **გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს** იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;

3. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

4. გზმ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება (სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე);
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- საქმიანობის განხორციელების ტერიტორიის აღწერა-დახასიათება, საქმიანობის განხორციელების ადგილის საკადასტრო კოდ(ებ)ისა და GPS კოორდინატების მითითებით, Shp ფაილებთან ერთად. აღწერა უნდა განხორციელდეს ობიექტზე არსებული მდგომარეობის მიხედვით;
- საწარმო ობიექტის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით. მათ შორის, გენ-გეგმაზე დატანილი უნდა იყოს საპროექტო დანადგარები, ტექნოლოგიური მოწყობილობები და უბნები, დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტები, გაფრქვევისა და ხმაურის წყაროები;
- საწარმოს ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), ასევე ზედაპირული წყლის ობიექტ(ებ)ამდე;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის მოსაზღვრე ტერიტორიების, ასევე მიმდებარედ არსებული და საპროექტო საწარმო ობიექტების (საწარმოდან 500 მ რადიუსში) და მათი ფუნქციური დატვირთვის შესახებ (მანძილების მითითებით);
- საწარმოს ადგილმდებარეობის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული გონივრული ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივის, ტექნოლოგიური ალტერნატივების, ადგილმდებარეობის ალტერნატივების ანალიზი და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების აღწერა-დასაბუთება. გზმ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი (განსაკუთრებით ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების ნაწილში), სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;
- ინფორმაცია საპროექტო საწარმოს ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ, მათ შორის დაზუსტებული ინფორმაცია საპროექტო წარმადობის (სთ, დღე, წელი) და სამუშაო რეჟიმის/გეგმა-გრაფიკის შესახებ;
- საწარმოს დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების დეტალური აღწერა, თითოეული საწარმო ობიექტის/უბნის ტექნიკური პარამეტრებისა და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით. მათ შორის, პროექტით

გათვალისწინებული ღუმელისა და სამსხვრევი დანადგარის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, სიმძლავრის, ტიპისა და წარმადობის მითითებით;

- საწარმოს ტექნოლოგიური სქემის/ციკლის დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანმიმდევრობით, ნედლეულის შემოტანიდან-პროდუქციის მიღებამდე, ნედლეულის დასაწყობების პირობებისა და ადგილების მითითებით;
- ინფორმაცია მიღებული/წარმოებული პროდუქციის, მისი რაოდენობის, დროებითი განთავსებისა და შემდგომი რეალიზაციის შესახებ;
- ინფორმაცია გამოყენებული ნედლეულისა და დანამატების შესახებ. მათ შორის, დეტალური ინფორმაცია საწარმოს (სხვადასხვა სახეობის) ნედლეულით მომარაგების, ნედლეულის რაოდენობისა და დასაწყობების პირობების (დასაწყობების ადგილის მითითებით) შესახებ;
- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის ინფორმაცია:
 - ტრანსპორტირების მარშრუტების შესახებ (რუკაზე ჩვენებით, სქემატური ნახაზებით). ამასთან, ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკი, ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის/გატანის პროცედურების სიხშირის მითითებით;
 - მნიშვნელოვანია გზის ანგარიშში წარმოდგენილ იქნეს ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. ამასთან, განხილული იქნეს ზემოქმედების შეფასება სატრანსპორტო ნაკადებზე, შესაბამისი შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
 - ინფორმაცია დასახლებულ პუნქტ(ებ)ში გადაადგილების შესაბამისი პირობების შესახებ. მაგ: დაბალი სიჩქარე, სამოდროო გზის მორწყვა, მარის გადახურვა, ღამის საათებში (ნედლეულისა და პროდუქციის შემოზიდვა/გაზიდვის) გადაადგილების აკრძალვა;
 - ინფორმაცია ნედლეულის პროდუქციის გადაზიდვისთვის გამოყენებული სატრანსპორტო საშუალებების შესახებ;
 - ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების შესახებ მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების/კომუნიკაციის ამსახველი ინფორმაცია;
 - ინფორმაცია საწარმომდე მისასვლელი გზ(ებ)ის (მათ შორის სარკინიგზო) შესახებ. მათ შორის, დაზუსტებული ინფორმაცია საწარმომდე მისასვლელი გზ(ებ)ის მოწყობის ან/და რეაბილიტაციის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრევენციის მიზნით გათვალისწინებული საპროექტო აირმტვერდამჭერი სისტემის შესახებ (ტექნიკური პარამეტრების, საპასპორტო მონაცემებისა და ეფექტურობის მითითებით);
- ინფორმაცია გამწმენდი მოწყობილობების პარამეტრების დაცვის და გამართულად ექსპლუატაციის უზრუნველყოფის შესახებ (მათ შორის ფილტრების დროული გამოცვლის შესახებ);
- ინფორმაცია აირმტვერდამჭერი მოწყობილობის მიერ დაჭერილი მტვრის და მისი მართვის (მათ შორის, კვლავ წარმოებაში გამოყენების შესაძლებლობის) შესახებ;

- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იქნეს დეტალური ინფორმაცია ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ. მათ შორის, ნარჩენი წიდების, მტვერდამჭერ სისტემაში წარმოქმნილი ნარჩენების და სხვა ნარჩენების შესახებ (ნარჩენის კოდები და დასახელება, რაოდენობა, განთავსება და შემდგომი მართვის საკითხები);
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოო პროცესის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენი წიდის დაზუსტებული რაოდენობის, წიდისთვის ლაბორატორიული კვლევის ჩატარების, დროებითი დასაწყობების ადგილის, დასაწყობების პირობებისა და შემდგომი მართვის კონკრეტული ღონისძიებების შესახებ, კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- დაზუსტებული ინფორმაცია წიდის ორმო(ებ)ის და მისი ფუნქციური დატვირთვის შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია ლითონისა და წიდის გაგრილების ტექნოლოგიის შესახებ (ბუნებრივად, სხვადასხვა საშუალებების ზეწოლით);
- დაზუსტებული ინფორმაცია საწარმოში წარმოქმნილი წიდის წარმოებაში გამოყენების შესახებ, ამასთან დაზუსტებული ინფორმაცია აღნიშნული მიზნით საწარმოს წიდით მომარაგების შესახებ;
- საპროექტო ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- წყალმომარაგების სისტემის განლაგება და ტექნიკური მონაცემები, მოხმარებული წყლის რაოდენობრივი მაჩვენებლების შესახებ ინფორმაცია;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოო პროცესში წყლის გამოყენების, მათ შორის ღუმელის და ტრანსფორმატორის გაგრილებისთვის ბრუნვითი წყალმოხმარების შესახებ;
- სამეურნეო-ფეკალური და საწარმოო ჩამდინარე წყლების წარმოქმნისა და მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საწარმოს ტერიტორიის ტექნოლოგიურ უბნებზე, მათ შორის მანგანუმის კონცენტრატისა და წიდის დროებით დასაწყობების უბანზე, წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების დაბინძურებისა და მართვის ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ. ამასთან, განხილული იქნეს საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების საკითხები და ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარების მიმართულების შესახებ;
- ინფორმაცია არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში საწარმოს ფუნქციონირების შეზღუდვის ღონისძიებების შესახებ;
- საწარმოში დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების და შროფის უსაფრთხოების შესახებ ინფორმაცია;

- პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების, მათ შორის არსებული შენობის სარემონტო, საპროექტო უზენებისა და ობიექტების მოწყობის და სამშენებლო სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები და გაბნევის ანგარიში, გაფრქვევათა რაოდენობრივი და ტვისობრივი მონაცემების მითითებით;
 - ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები. მოსალოდნელი ემისიების შემცირების ტექნოლოგიური და ეკოლოგიური ღონისძიებების დეტალური აღწერილობა;
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა მონიტორინგის გეგმა. ამასთან, 2013 წლის 31 დეკემბრის №413 დადგენილებით განსაზღვრული უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის სისტემის საწარმოში დანერგვის შესახებ ინფორმაცია. მათ შორის, გაფრქვევის წყაროების, მონიტორინგს დაქვემდებარებული კომპონენტების, თვითმონიტორინგისთვის შერჩეული მეთოდის/ხელსაწყო და სტანდარტის შესახებ;
- გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა დაერთოს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებისა და მონიტორინგის საკითხების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის/გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების შესაძლო დაბინძურებისა და შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე (დაბინძურების რისკები) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. მათ შორის ინფორმაცია მცენარეულ საფარზე, ცხოველთა სამყაროზე და ჰაბიტატების მთლიანობაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით (მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა);
- მნიშვნელოვანია გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან/უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება;
- კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია 500 მ-იან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის. ამასთან მნიშვნელოვანია გათვალისწინებული იქნეს ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან მიმართებაში განისაზღვროს შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებები (მათ შორის, ხმაურის ღონისა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით წარმოდგენილ იქნეს საუკეთესო ალტერნატივები, დეტალური დასაბუთებით);
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი შესაძლო ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ. მითითებით);
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება/ანალიზი.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს პროექტის ადგილმდებარეობისა და ტექნოლოგიის (მათ შორის აირგამწმენდი სისტემის) ალტერნატივების შედარებითი ანალიზი, თითოეული ალტერნატიული ვარიანტის დადებითი და უარყოფითი მხარეების მითითებით, შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი დასაბუთებით;

- გზშ-ის ეტაპზე უნდა მოხდეს კუმულაციური ეფექტის გამომწვევი ყველა წყაროს იდენტიფიცირება და განისაზღვროს საპროექტო არეალში გათვალისწინებული საქმიანობებით მოსალოდნელი ჯამური/მასშტაბური ზემოქმედების მნიშვნელობა და წარმოდგენილი იქნეს კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებები, ეფექტურობის დასაბუთებით;
- გზშ-ის ეტაპზე მოცემული უნდა იქნეს დეტალური ინფორმაცია საწარმოს ექსპლუატაციის დროს წარმოქმნილი ნარჩენი წიდის, აირმტვერდამჭერი მოწყობილობით დაჭერილი მტვრის და სხვა ნარჩენების დროებითი დასაწყობების ობიექტისა და პირობების შესახებ;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ურთიერთგამომრიცხავი ინფორმაცია ფილტრიდან გამომავალი გაწმენდილი მტვრის კონცენტრაციის რაოდენობის შესახებ კერძოდ გვ. 15-ზე აღნიშნულია რომ მტვრის კონცენტრაცია გაწმენდის შემდეგ იქნება არაუმეტეს 20 მგ/მ³; ხოლო, ასევე გვ.15-ზე მოცემული ინფორმაციის მიხედვით მტვრის კონცენტრაციის რაოდენობა შეადგენს არაუმეტეს 10 მგ/მ³. შესაბამისად, აღნიშნული საკითხი დაზუსტებას საჭიროებს გზშ-ის ეტაპზე;
- ვინაიდან, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს თბილისის საერთაშორისო აეროპორტის დაბრკოლების შემზღუდველი ზედაპირებით შემოფარგლული აეროდრომის რაიონში, გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იყოს ყველა შესაძლო გონივრული რისკისა და ავარიული სიტუაციის შესახებ ინფორმაცია თბილისის საერთაშორისო აეროპორტთან მიმართებით და საჭიროების შემთხვევაში განისაზღვროს სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს აირგამწმენდ სისტემაში დაჭერილი მტვრის შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიაზე გადაცემის საკითხის შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტდეს წყლის დანაკარგის შესახებ საკითხი და წარმოდგენილი იქნეს ტექნიკური წყლის მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია.
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი დაახლოებით 200 მეტრის მანძილზე მდებარეობს. თუმცა, ელექტრონული გადამოწმებით დგინდება, რომ საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო საზღვარსა (ს/კ 01.18.13.033.139) და უახლოეს დასახლებულ პუნქტს შორის მანძილი დაახლოებით 90 მ-ია, შესაბამისად, აღნიშნული საკითხი გზშ-ის ეტაპზე დასაზუსტებელია. ამასთან, ელექტრონული გადამოწმებით, ვერ ხდება სკოპინგის ანგარიშში მოცემული საკადასტრო კოდების იდენტიფიცირება (01.18.13.033.132 და 01.18.13.033.133), რაც ასევე საჭიროებს დაზუსტებას;
- ქ. თბილისის, ფონიჭალის მოსახლეობის მიერ პროექტის შესახებ საჯარო განხილვაზე (ასევე წერილობითი სახით) დაფიქსირებული შენიშვნების/მოსაზრებების, მათ შორის უარყოფითი პოზიციის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია, გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილ იქნეს - პროექტთან დაკავშირებით ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირების, მათი პოზიციების, დამოკიდებულების, აზრის გათვალისწინების და შეთანხმების (არსებობის შემთხვევაში) ამსახველი ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს არაორგანიზებული გაფრქვევის წყაროების მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს ქ. თბილისის ტრანსპორტისა და ურბანული განვითარების სააგენტოსთან შეთანხმების დამადასტურებელი შესაბამისი დოკუმენტაცია ფუნქციური ზონის ცვლილების საკითხთან დაკავშირებით;
- გზშ-ის ეტაპზე საწარმოს მტვერდამჭერი ფილტრის ტექნიკური მახასიათებლების შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იყოს ქართულ ენაზე;
- დაზუსტებას საჭიროებს ტექნოლოგიური დანადგარებისთვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობის ფართობისა და საკადასტრო კოდის შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშში უნდა განისაზღვროს რამდენად შეცვლის დაგეგმილი წარმოება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების საერთო ფონს, ასევე საჭიროების შემთხვევაში მითითებული უნდა იქნეს რა სახის ღონისძიებებს დაგეგმავს და განახორციელებს კომპანია ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით;
- გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნებისა და სკოპინგის დასკვნაში გამოკვეთილი საკითხების გათვალისწინებით.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „გეო ენერჯის“ მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება ქ. თბილისში, ფონიჭალის მიმდებარედ ფეროშენადნობის საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციას, **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.